

Зміст

Анкета оповідання Е.А. По «Золотий жук»	1
Цікаві факти	3
Джерела.....	5

Анкета оповідання Е.А. По «Золотий жук»

1. **Автор, назва.** Е.А. По «Золотий жук»

2. **Рік написання.** 1843

3. **Історія написання.** З часів По американська публіка захоплювалася розгадуванням різноманітних загадок-шифровок, що їх у великій кількості друкували журнали. Це надихнуло письменника на задум твору, значною мірою побудованого на розгадуванні піратської криптограми. Рукопис твору не одразу був схвалений до друку й досить довго чекав на оприлюднення. Проте його публікація мала шалений успіх.

4. **Жанр.** Логічна новела з детективною інтригою

Новела	Детектив
- напружений сюжет; - чітка композиція; - невелика кількість героїв; - несподівана розв'язка	- таємничі обставини при яких пірат Кідд вбив своїх спільників; - розслідуванням займається Легран (відлюдник-натураліст) - детектив-непрофесіонал, поруч з ним друг-оповідач; - детально описується хід думок Леграна; - розгадка – знайдений скарб – дивовижна, несподівана; - «хвороба» Леграна має просте пояснення; - в кінці Легран детально роз'яснює як йому вдалося розшифрувати криптограму та знайти місце скарбу

Висновок. «Золотий жук» - логічна новела з детективною інтригою

4. **Герої.** Вільям Легран, його вірний слуга Юпітер, оповідач

5. **Дія** відбувається в Південній Кароліні на острові Салівон поблизу атлантичного узбережжя

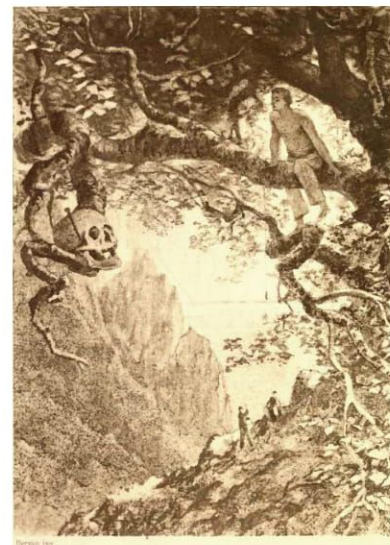
6. **Сюжет.** Нащадок старовинного аристократичного роду Вільям Легран, переслідуваний невдачами і банкрутством, біжить з Нового Орлеана і оселяється на пустельному острові Салівон поблизу атлантичного узбережжя зі своєю собакою — ньюфаундлендом і старим слугою Джупітером.

Одного разу під час прогулянки було знайдено «золотого» жука, якого вони загорнули у шматок знайденого поблизу пергаменту. Прийшовши додому, Легран

зовсім випадково виявляє на пергаменті зображення черепа, намальоване прихованими чорнилом, які проявилися від дії тепла — каміна в будинку Леграна. Розпитуючи про подробиці, Оповідач зауважує, що Легран сприймає цю знахідку як щасливе знамення. Слуга Джупітер був дуже схвильований поведінкою «масса Вілла», вважаючи, що золотий жук вкусив його в голову й хазяїн збожеволів. Та й дійсно, Легран поведився більше, ніж дивно: він бігав удень і вночі, шепочучи якісь слова, малюючи дивні знаки, лазив у гори. Через якийсь час Оповідач отримує від Леграна записку з проханням відвідати його з якоїсь важливої справи. Інтонація листа змушує Оповідача поквартитися, і він того ж дня

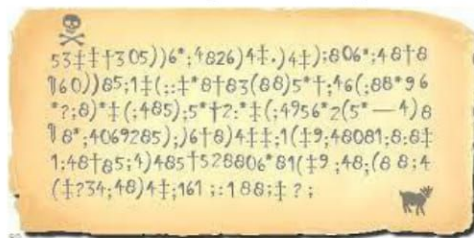

опиняться у друга. Легран очікує його з нетерпінням і пропонує всім відразу відправитися в дорогу — на материк, у гори — в кінці експедиції вони зрозуміють, що він має на увазі. Мандрівники довго йшли, знайшли тюльпанове дерево. Джупітер заліз на нього, прибитий до суку череп і отримує вказівку пропустити золотого жука на шнурі крізь ліву очну ямку. Забивши кілочок туди, де опустився жук, Легран, скосивши траву, наказав копати під деревом. Через деякий час виявляється, що негр переплутав очниці і їхні зусилля виявилися марними. Легран перемиряє все заново і вони відновлюють розкопки.

Їх працю перериває відчайдушний гавкіт ньюфаундленда. Собака рветься в яму і знаходить два скелети. Через кілька секунд компаньйони виявляють скриню, в якій знаходиться справжній скарб — купи золота і дорогоцінного каміння. Подолавши насилу зворотний шлях, бачачи, що друг згорає від цікавості, Легран розповідає, що привело його до знахідки і розгадки шифру, який дозволив знайти скарби.

Ланцюжок міркувань Леграна: Знахідка на узбережжі → Малюнок → Дослідження пергаменту (вогонь — череп — кіт — тепла вода — сковорідка — криптограма) → Розшифрування криптограми → Легенда про Кідда → Нічна подорож → Піратський скарб. Отже, Легран знайшов жука - Джупітер загорнув його в пергамент - оповідач і Легран піднесли пергамент до вогню - на пергаменті з'явилося спочатку зображення черепа - потім - kota - Легран промив пергамент теплою водою- поклав його на сковорідку - з'явилася криптограма.

7. Елементи сюжету

1. Легран на острові Салівен (експозиція).
2. Розповідь про жука (зав'язка).
3. «Хвороба» Леграна (розвиток дії).
4. Експедиція в гори (кульмінація).
5. Хід думок Леграна (розв'язка).

8. Композиційний принцип - «розповідь в розповіді». Такий спосіб побудови твору дозволяє представити різні точки зору на одну подію, створити емоційне напруження, таємничу атмосферу

9. Точки зору персонажів твору

Легран	Зі шматком пергаменту пов'язана якась таємниця, її обов'язково треба розгадати; можливо, вона буде корисною
Оповідач	Легран захопився химерною ідеєю, у нього «золота лихоманка»
Джупітер (Юпітер)	Хазяїна вкусив золотий жук, і той захворів

10. Тема: розгадування таємниці захованого скарбу Леграном.

11. Ідея: утвердження не сили золота, а сили людської думки, багатства уяви та розуму особистості, завдяки яким Легран і знайшов скарби.

12. Характеристика образів

Оповідач — розумний, гарний товариш, співчутливий, азартний

Джупітер — вірний та відданий хазяїнові, наївний, не дуже розумний, турботливий, інколи аж занадто.

http://svitliteraturu.ucoz.ua/load/dopomoga_uchnju_iz_zar_lit/7_klas/e_a_po_zolotij_zhuk_anketa_tvoru/16-1-0-828

Вільям Легран — інтелектуально розвинена людина, що зазнала в житті злиднів, якій не поталанило, але вона не втратила впевненості в свої сили, сподівається на краще. Легран — людина, котра поважає права інших (визволив Юпітера ще до того, як в Америці скасували рабство), для нього люди іншої раси не менш цінні, ніж білошкірої, до якої належить він. Приязність, гостинність — його ознака. Величезний потяг до знань (хоча б захоплення ентомологією, специфічною наукою, що вивчає комах), вражає обізнаність Леграна й у таких науках, як лінгвістика (знає, до речі, кілька мов), історія, географія, непогано знає хімію та інші природознавчі науки. Розуміється на мистецтві. Кмітливість, спостережливість, логічне мислення, вміння аналізувати факти — ось що допомагає Леграну, спираючись на знання, досягти мети. Як будь-яка людина, Легран має й негативні риси характеру: занадто запальний і занадто потайний, трохи фамільярний. В образі Леграна втілено американську мрію — утвердження особистості в житті за рахунок власних сил, енергії і розумових можливостей.

Секрет успіху Леграна

Особисті якості	Знання	Вміння
цілеспрямованість, спостережливість, кмітливість, допитливість, уважність	з хімії, фольклору, англійської мови, географії, історії	логічно мислити, фантазувати, розгадувати криптограми

Цікаві факти

☞ **Салівеновий острів.** Задля створення ефекту достовірності оповіді Е. По використовує реальні географічні назви. Салівеновий острів (Sullivan's Island) (площа 8,5 кв. км) — острів в Атлантичному океані, штат Південна Кароліна (США), розташований у гирлі гавані Чарльстон. Його названо на честь капітана Флоренса О'Саллівена, який прибув сюди одним із перших і заснував ірландське поселення в Чарльстоні. Форт Моултрі — місце військової служби Е. По з листопада 1827 по грудень 1828 р.

☞ **Прототипи золотого жука.** У примітках до книги Е. А. По сказано, що автор **вигадав свого жука**, поєднавши ознаки двох видів жуків, поширених на території США. Яких саме жуків поєднав письменник, як вони називаються?

Опис золотого жука Е. А. По відповідає реальності. Нереальною є тільки його велика вага. Скоріше за все прототипом золотого жука був один з американських видів *Plusiotis* (*Scarabaeidae*). Золотистий хрущ із цього роду і справді здається відлитим із чистого золота, хоча важить він не більше за інших жуків. У описаного Е. А. По жука є ще темні плями на надкрилках, відсутні у срібного та золотого виду *Plusiotis*, тому коментатори зазвичай вважають, що По змішав ознаки двох різних видів.

У Книзі рекордів Гіннеса жуки сімейства *Scarabaeidae*, які живуть здебільшого у тропіках, визнані найсильнішими тваринами, що існують на світі, у відношенні до своїх розмірів.

Скарабей священний (*Scarabaeus Sacer*) був у давньому Єгипті предметом культу (у тому, як саме жуки котять кульки гною, вбачали прообраз руху сонця). Існував у Єгипті й культ бога Хепрі — бога вранішнього сонця, який зображувався у вигляді скарабея або людини з головою скарабея.

Фігурки скарабея, виготовлені з дорогоцінного каміння, служили печатками, амулетами, прикрасами. На великих «скарабеях» робились надписи, малюнки, емблеми. Ці фігурки клали у труни й саркофаги померлих, іноді розміщали їх у муміях. Такої уваги жодні інші жуки не привертали.

http://svitliteraturu.ucoz.ua/load/dopomoga_uchnju_iz_zar_lit/7_klas/e_a_po_zolotij_zhuk_anketa_tvoru/16-1-0-828

Скарабей — обов'язковий герой науково-популярних книг, у яких розповідається про жуків. А який іще жук може похвалитися тим, що з присвячених саме йому, а не людям, кадрів, розпочинається відомий художній фільм «Фараон» (1966) режисера Єжи Кавалеровича?

Не обійшли увагою цих комах і письменники. Про різних жуків у своїх творах писали Артур Конан Дойл («Мисливець за жуками»), Кліффорд Саймак («Золоті жуки»), Ганс Крістіан Андерсен («Гнойовик»), Марк Твен («Пригоди Тома Соєра»), Франц Кафка («Перетворення»), Віктор Пелевін («Життя комах»).

Отже, жук у повісті Е. А. По вигаданий, хоча й дуже схожий на знаменитого скарабея.

☞ **Пірат Кідд.** Згадуваний у творі піратський капітан Кідд — історична особа. Вільям Кідд, що жив у XVII столітті, був спочатку капітаном англійського флоту, але згодом став піратом. Був заарештований і страчений у Лондоні. За переказами, Кідд сховав десь на американському узбережжі награбовані скарби.

☞ **Детективи Е.А. По на кіноекрані.** Твори Е.А. По неодноразово було екранізовано. Зокрема, у 1970-х роках здобув популярність цикл з дев'яти фільмів за найвідомішими творами письменника, знятий американським режисером Роджером Корманом.

У 1996 р. вийшов фільм «Золотий жук» (Іспанія-США)

http://svitliteraturu.ucoz.ua/publ/filmi/zolotoj_zhuk_khud_film/3-1-0-464

А нещодавно кіномитці спромоглися вповні відтворити багатство фантазії По за допомогою найсучасніших спецефектів і комп'ютерної графіки. Яскравим прикладом сучасного прочитання творів класика стала стрічка «Ворон» (2012)

http://svitliteraturu.ucoz.ua/publ/filmi/voron_khud_film/3-1-0-466 американського режисера

Джеймса Мактіга, у якій переплелися факти біографії письменника й сюжети його оповідань. У кінофільмі злочинець скоює серію вбивств за детективними історіями По. Відтак поліція долучає письменника до розслідування і намагається використати його творчу уяву, щоб запобігти подальшим злочинам.

☞ **Комп'ютерна гра «Золотий жук».** Оповідання Едгара Аллана По знаходить нове втілення у четвертій грі з відомої серії Dark Tales від ERS Game Studios. Вам потрібно допомогти Вільяму Леграну відшукати скарби, втрачені сотні років тому. Але Легран не єдиний, хто полює за здобиччю піратів: злодій в масці намагається втекти з ключем до розгадки, і таємнича жінка в вуалі, здається, теж причетна до цього. Слідуйте за підказками за допомогою вашого вірного ньюфаундленда, щоб розшукати скарби і перешкодити планам злочинців. Завантажити гру можна з сайту [http://casualgame.biz/news/poiski/502492-](http://casualgame.biz/news/poiski/502492-temnye-istorii-edgar-allan-po-zolotoy-zhuk-kollekcionnoe-izdanie-dark-tales-edgar-allan-poes-the-gold-bug-collectors-edition.html)

[temnye-istorii-edgar-allan-po-zolotoy-zhuk-kollekcionnoe-izdanie-dark-tales-edgar-allan-poes-the-gold-bug-collectors-edition.html](http://casualgame.biz/news/poiski/502492-temnye-istorii-edgar-allan-po-zolotoy-zhuk-kollekcionnoe-izdanie-dark-tales-edgar-allan-poes-the-gold-bug-collectors-edition.html)

📖 Літературознавча довідка

Розповідач — вигадана автором особа, від імені якої в епічному творі зображено події та персонажів. Розповідач сприймається як літературна постать, котра зазвичай постає водночас автором і персонажем. В українському літературознавстві побутують терміни «розповідач» і «оповідач», які різняться граматичним виявом розповіді: оповідач виступає у формі першої особи, розповідач — у формі третьої особи.

Точка зору (у літературному творі) — оцінювання подій та персонажів з позиції автора або дійової особи (чи кількох дійових осіб) твору. Точка зору не лише представляє певну

http://svitliteraturu.ucoz.ua/load/dopomoga_uchnju_iz_zar_lit/7_klas/e_a_po_zolotij_zhuk_anketa_tvoru/16-1-0-828

оцінку зображуваного, а й відбиває світогляд і систему цінностей, які цю оцінку визначають. Нерідко в художньому тексті відбувається зіткнення різних точок зору, що надає читачеві можливість їх зіставляти та протиставляти, а також самому долучатися до процесу «пошуку істини». На важливість урахування різних точок зору в повісті «Золотий жук» указує епіграф, що містить рядок «Усі помиляються». Він, власне, є ключем до розгадування основної загадки твору, що перетворюється на своєрідну інтелектуальну гру для читача.

Криптограма — напис, зроблений спеціальними умовними знаками — шифром.

Джерела

Білянець, О. Захоплюючий світ детективної літератури: Едгар Аллан По. Оповідання "Золотий жук" // газ. Зарубіжна література. - 2005. - червень (№21-24). - С. 94-96.

Волощук Є.В., Слободянюк О.М. Світова література. Підр. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закладів. - К.: Генеза, 2015. – С.190-202

Григор'єва І. О. Зарубіжна література. 7 клас : розробки уроків. — Х. : Вид-во «Ранок», 2015. — С.160-168

Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури XIX – початку XX століття: навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007 — С. 96-105, 234-237

Зоценко Н. В. Планування. 7 клас. Уроки 42-44// Зарубіжна література в навчальних закладах, 2003. - N 1. - С.23-30

Кашуба Є. І. Логіка за Лєграном: Конспект уроку за новелою Едгара По "Золотий жук". 7 кл // Зарубіжна література в навчальних закладах. - 2003. - №6. - С. 24-26

Клименко Ж.В. Зарубіжна література. Розгорнуте планування за програмою 2001р. – К.: Ленвіт, 2002. – С.68-73

Міляновська Н.Р. Зарубіжна література: підр. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закладів. Тернопіль: Астон, 2015. – С. 211-226

Ніколенко О.М., Конєва Т.М. Зарубіжна література. Підр. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закладів. - К.: Грамота, 2015. – С.169-199

Паращич В. В. Світова література. 7 клас / В. В. Паращич. — Х. : Вид.група «Основа», 2015. — С. 97-102

Чорна О. В. Усі уроки світової літератури. 7 клас. — Х. : Вид. група «Основа», 2015. — С.225-231

Чередник Л. У пошуках Зірки Щастя: Новели Едгара По. 7 кл // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. - 2001.-N2. - С.14-18.

Гіленсон Б. По Едгар Аллан — американський письменник. <http://www.zarlit.com/biography/po.html>

Залєвська Т., Яцковська Н. Життя та хвороби Едгара Аллана По <http://www.mif-ua.com/archive/article/10315>

Вікіпедія.

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%B4%D0%B3%D0%B0%D1%80_%D0%90%D0%BB%D0%BB%D0%B0%D0%BD_%D0%9F%D0%BE

Хулио Кортасар Жизнь Эдгара По <http://magazines.russ.ru/inostran/1999/3/korta.html>

Эдгар По. Тоска по смерти <http://neuronews.com.ua/page/edgar-po-toska-po-smerti>

Очисне полум'я душі. Едгар Аллан По та Вірджинія Клемм

<http://incognita.day.kiev.ua/edgar-allan-po.html>

Едгар Алан По: занурення у темні сторони людського розуму

<http://rework.com.ua/life/personality/edgar-alan-po>

http://svitlitteraturu.ucoz.ua/load/dopomoga_uchnju_iz_zar_lit/7_klas/e_a_po_zolotij_zhuk_anketa_tvoru/16-1-0-828